

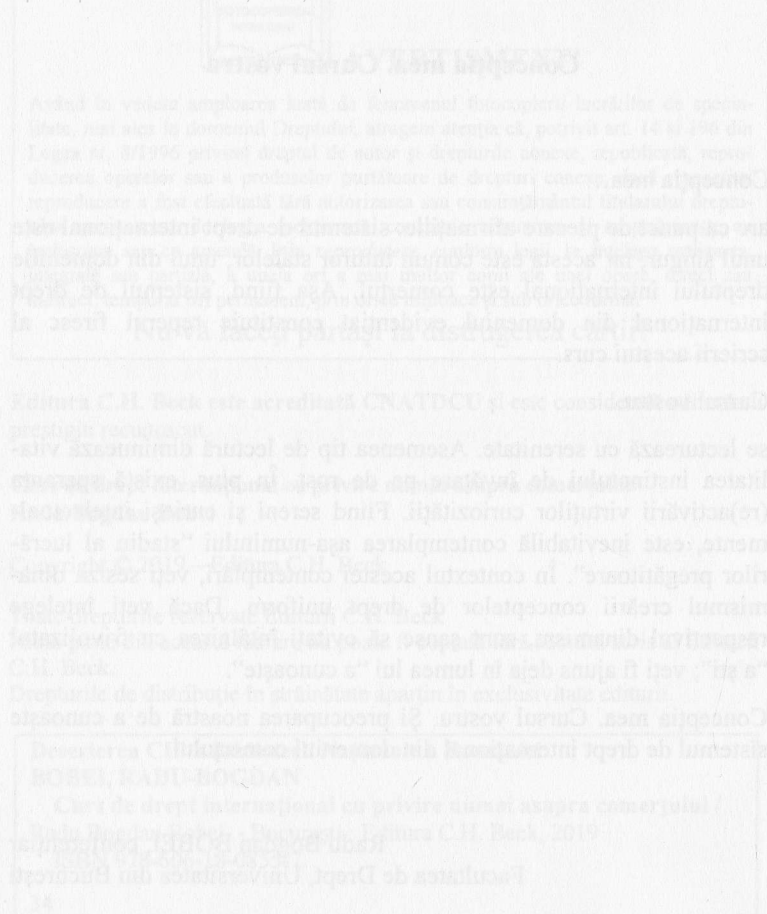
Curs de drept internațional cu privire numai asupra comerțului

Radu Bogdan BOBEI

Curs de drept internațional cu privire numai asupra comerțului

Editura C.H. Beck
București 2019

Editor: C.H. Beck
Calea Dănești, nr. 172, et. 3-4, Sector 6, București
Tel.: 021.410.0447; 021.410.0873
Fax: 021.410.0848
E-mail: comenzi@beck.ro

Redactor: Andrei Stănescu
Tel: 021.410.0873

Cuprins	
Partea I	
Introducere	
CAPITOL UNIC. Contextualizare.....	1
Partea a II-a	
Standardizarea internațională	
în materia soluționării litigiilor	
CAPITOL UNIC. Legea-Model UNCITRAL	
cu privire la arbitrajul comercial internațional	
(1985, cu modificările adoptate în 2006)	13
Partea a III-a	
Standardizarea internațională	
în materia dreptului contractual conflictual	
CAPITOL UNIC. Principiile de la Haga	
privind alegerea legii aplicabile contractelor	
comerciale internaționale (2015).....	107
Partea a IV-a	
Standardizări internaționale	
în materia dreptului contractual substanțial	
CAPITOLUL 1. Standardizarea generală.	
Principiile UNIDROIT privind contractele	
comerciale internaționale (2016)	151

ReCAPITOLUL 2. Standardizări speciale.

Convenția Națiunilor Unite privind vânzarea internațională de mărfuri (1980), Convenția Națiunilor Unite privind prescripția în materia vânzării internaționale de mărfuri (1974, cu modificările adoptate în 1980), Convenția Națiunilor Unite privind cesiunea de creanțe în comerțul internațional (2001), Convenția Națiunilor Unite privind transportul de mărfuri pe mare (1978)..... 303

Partea I Introducere

Partea I Introducere

CAPITOL UNIC Contextualizare

Secțiunea 1. Aspecte generale 3
Secțiunea 2. Izvoarele dreptului uniform al comerțului global 11

1. "Convenții" "Internaționale"

Conceptul de "convenție" este utilizat în sensul de acord de voință între două sau mai multe state, care are caracterul de act juridic intern. Acest proces implică un contract material (direct) sau indirect, care are caracterul de act juridic intern. Acest proces implică un contract material (direct) sau indirect, care are caracterul de act juridic intern.

Conceptul de "convenție" este utilizat în sensul de acord de voință între două sau mai multe state, care are caracterul de act juridic intern. Acest proces implică un contract material (direct) sau indirect, care are caracterul de act juridic intern.

2. Secțiunile de drept privat cu elemente de extraneitate

Conceptul de "convenție" este utilizat în sensul de acord de voință între două sau mai multe state, care are caracterul de act juridic intern. Acest proces implică un contract material (direct) sau indirect, care are caracterul de act juridic intern.

Partea I Introducere

CAPITOL UNIC

Contextualizare

Repere generale:

www.uncitral.un.org, www.unidroit.org, www.hcch.net

Secțiunea 1. Aspecte generale

Repere concrete:

www.uncitral.un.org, www.unidroit.org, www.hcch.net

1. “Comerț”, “Internațional”

Conceptul de “comerț” desemnează procesul de schimb de mărfuri sau/și de servicii. Acest proces implică fie un contact material (direct sau indirect), fie un contact electronic/digitalizat cu respectivele mărfuri sau/și servicii.

Schimbul de mărfuri sau/și de servicii, denumit în continuare “comerț”, are caracter “internațional” dacă are o legătură semnificativă cu mai mult decât un singur stat. Internaționalitatea comerțului determină internaționalitatea contractului prin care se efectuează propriu-zis respectivul comerț.

2. Regimurile de drept privat cu element(e) de extraneitate

Internaționalitatea contractului reclamă (și) necesitatea stabilirii legii aplicabile fondului respectivului contract. În materie contractuală, se aplică, într-o proporție covârșitoare, principiul autonomiei de voință a părților (*lex voluntatis*). În temeiul acestui principiu, părțile însele determină, prin mecanismul localizării subiective a contractului, legea aplicabilă (*lex causae*) fondului acestuia din urmă. Această lege are, în majoritatea cazurilor, caracter intern și teritorial. Se ajunge, chiar prin voința părților, la următoarea situație: comerțul internațional este guvernat de o lege internă ca și când respectivul comerț ar fi intern. Contradicția dintre caracterul internațional al comerțului și caracterul

intern al reglementărilor care îl guvernează poate fi înlăturată prin instituirea unui regim de drept uniform.

3. Regimul de drept uniform

A. Își fac simțită și resimțită prezența următoarele truisme: mai multe sisteme de drept internațional nu există; sistemul de drept internațional este unul singur, iar acesta este comun tuturor statelor. Unul din domeniile dreptului internațional este comerțul. Dreptul internațional, inclusiv în domeniul comerțului, este supus procesului de dezvoltare progresivă și de codificare. Dezvoltarea progresivă implică fie crearea unor reguli noi, fie ameliorarea calitativă a regulilor deja create. Codificarea, într-o accepțiune generoasă, implică fixarea în scris a unor reguli prestabilite cutumiar. Procesul mai sus-menționat implică armonizarea și modernizarea regulilor din domeniul comerțului internațional.

B. Dezvoltarea progresivă și codificarea generează un proces de uniformizare a respectivelor reguli. Uniformizarea se realizează fie pe cale oficială sau interguvernamentală, fie pe cale non-oficială sau non-guvernamentală/privată.

B.1. Uniformizarea oficială a regulilor din domeniul comerțului se realizează de state sub egida organizațiilor internaționale interguvernamentale. Această uniformizare, în versiunea realizării pe scara cea mai largă, poate fi exprimată prin instrumente cu valoare juridică general-obligatorie [de exemplu, prin tratate (convenții multilaterale)]. Dacă statele membre ale organizațiilor internaționale adoptă standardul de drept uniform, de exemplu, prin ratificarea sau prin aderarea la respectivele instrumente, suntem în stadiul dreptului unificat. În această ipoteză, dreptul unificat este exprimarea unor reguli de drept uniform în izvoare de drept cu forță obligatorie. Uniformizarea oficială, în versiunea realizării pe scară cea mai largă, poate fi exprimată și prin instrumente lipsite de valoare juridică general-obligatorie; de exemplu, (și) prin instrumente denumite "Legi-Model". În această situație, regulile de drept uniform nu mai sunt exprimate într-un izvor de drept cu forță obligatorie. Dacă standardele din conținutul Legilor-Model nu sunt transpuse de state în conținutul unor convenții multilaterale, suntem în stadiul dreptului unificat în versiune latentă.

B.2. Uniformizarea non-oficială a regulilor din domeniul comerțului internațional se realizează de actorii acestuia; aceștia se pot organiza

în asociații comerciale internaționale (și) în scopul impulsiei acestui tip de uniformizare. Principiul libertății de a contracta constituie fundamentul uniformizării non-oficiale; cadrul acesteia din urmă este eminent privat și se realizează pe cale contractuală. Uniformizarea non-oficială se poate realiza, diferențiat: de exemplu, cu privire la categorii diferite de operațiuni de comerț (vânzare sau/și transport, finanțare, etc.), sau cu privire la categorii diferite de mărfuri, etc.

C. Uniformizarea oficială a regulilor din domeniul comerțului internațional are drept efect crearea unei reglementări de drept uniform al comerțului, denumită în continuare "regimul de drept uniform". Regimul de drept uniform vizează fie (i) comerțul internațional cu participare universală, denumit în continuare "comerțul global", fie (ii) comerțul internațional cu participare regională, denumit în continuare "comerțul regional", fie (iii) comerțul internațional cu participare subregională, denumit în continuare "comerțul subregional".

D. Pot fi identificate cel puțin două avantaje ale regimului de drept uniform. În primul rând, acest regim este creat în scopul satisfacerii nevoilor comerțului internațional; în plus, regimul de drept uniform, cu un specific cert, este adaptat particularităților comerțului internațional pe care îl deservește. În al doilea rând, regimul de drept uniform înlătură incertitudinea generată de aplicarea normelor conflictuale din sistemele de drept intern sau local.

E. Regimul de drept uniform este cunoscut sub diverse denumiri: „drept internațional comercial”, sau “drept comercial internațional”, sau “dreptul comerțului internațional”. Acest regim, autonom față de sistemele de drept intern, se exprimă prin instrumentele mai sus-menționate. Respectiv instrumente, veritabile standardizări, operează cu așa-numitele “concepte sau standarde de drept uniform”; aceste concepte pot sau nu pot avea valoare juridică general-obligatorie, în funcție de natura, caracterul și scopul instrumentului prin care s-a exprimat uniformizarea oficială.

F. Uniformizarea non-oficială a regulilor din domeniul comerțului internațional are drept efect crearea unei reglementări contractuale uniforme. Aceasta din urmă joacă rolul regimului de drept uniform.

F.1. Uzanțele comerciale internaționale dinamizează acest tip de uniformizare. Este vorba despre uzanțele convenționale, facultative și

interpretative. Izvorul obligativității juridice a uzanțelor comerciale internaționale este eminent contractural. Voința expresă sau prezumată a părților contractului conferă eficacitate acestui tip de practici și reguli de conduită. În temeiul acestora din urmă, se poate încheia un contract, se poate stabili, pe cale de completare sau interpretare, conținutul contractului; în plus, se pot stabili modalitățile de executare propriu-zisă a contractului, respectiv se pot stabili consecințele neexecutării contractului. Create spontan, aplicate repetat, și având un caracter impersonal, respectiv colectiv, uzanțele comerciale internaționale sunt echivalente voinței părților contractului. Prin aceasta, uzanțele comerciale internaționale se deosebesc de cutume [uzanțe normative (facultative și imperative)]. Cutumele, fiind echivalente legii, constituie un veritabil izvor de drept.

F.2. Uzanțele comerciale internaționale pot fi integrate în așa-numitele “Condiții Generale” sau “Condiții Model”. De exemplu, organizația privată - denumită “Federația Internațională a Inginerilor Consultanți”(Geneva), a standardizat modalitățile de exprimare contractuală în materia antreprizei de construcții. Nu este exclusă integrarea uzanțelor comerciale internaționale în așa-numitele “Contracte-Cadru”, cel puțin în ipoteza contractelor de lungă durată.

F.3. Uzanțele comerciale internaționale pot fi exprimate prin clauze contractuale-tip (de exemplu, clauza INCOTERMS FAS sau clauza INCOTERMS FOB etc.). Interpretările diferite ale acestor clauze au impulsionat demersul de uniformizare a interpretării acestora, cel puțin în domeniul vânzării mărfurilor. Sub egida Camerei de Comerț Internaționale de la Paris - organizație privată, demersul s-a finalizat prin mecanismul unei codificări neoficiale. Rezultatul acesteia este reprezentat de Regulile INCOTERMS.

4. Promotori interguvernamentali relevanți ai regimului de drept uniform sau cu vocație de drept uniform

Națiunile Unite (ONU), Conferința de drept internațional privat de la Haga (HCCH) și Institutul Internațional pentru Unificarea Dreptului Privat (UNIDROIT) sunt astfel de promotori. Structura și organizarea, scopurile, misiunea și atribuțiile le conferă respectivelor organizații interguvernamentale un caracter cu adevărat internațional.

A. Națiunile Unite (ONU)

În relație de dependență față de Adunarea Generală, funcționează Comisia de Drept Internațional, precum și Comisia Națiunilor Unite pentru Dreptul Comercial Internațional. Adunarea Generală a mandatat această din urmă Comisie în sensul armonizării și modernizării progresive a reglementărilor din comerțul global. Mandatul este adus la îndeplinire prin utilizarea unor tehnici de armonizare progresivă și modernizare a acestor reglementări. Aceste tehnici se utilizează în cadrul unui proces internațional de negociere. Sus-menționatele tehnici pot fi legislative (convenții, legi-model, ghiduri legislative, condiții-model), contractuale, explicative (ghiduri juridice, ghiduri practice și alte ghiduri de informare, declarații interpretative). Fiecare tehnică operează la niveluri diferite de uniformizare a sus-menționatele reglementări; în plus, fiecare tehnică corespunde unui anumit tip de acceptare (compromis) a diferențelor dintre reglementările naționale. Cu privire la fiecare sub-domeniu al comerțului, echipele interguvernamentale de negociere selectează, în lumina intereselor propriilor state, cea mai potrivită tehnică utilizabilă. În plus, Comisia Națiunilor Unite pentru Dreptul Comercial Internațional propune (și) o interpretare uniformă a propriilor texte legislative. Acest tip de interpretare se materializează prin culegeri de jurisprudență popularizate prin așa-numitul sistem “CLOUT”.

B. Conferința de drept internațional privat de la Haga (HCCH)

Organizația menționată desfășoară o activitate în scopul unificării progresive a regulilor de drept internațional privat. Această activitate se desfășoară, în principal, pe calea tratatelor multilaterale sau a convențiilor încheiate în diverse domenii. Domeniul conflictelor de legi din materia contractelor comerciale este unul dintre acestea. Nu este exclusă unificarea progresivă a regulilor de drept internațional privat prin utilizarea unor instrumente lipsite de caracter juridic general-obligatoriu. Aceste instrumente sunt, adesea, denumite “Principii” și conțin așa-numitele standarde de tip “soft law”. Constituie un exemplu relevant instrumentul denumit “Principiile de la Haga privind alegerea legii aplicabile contractelor comerciale internaționale (2015)”.

C. Institutul Internațional pentru Unificarea Dreptului Privat (UNIDROIT)

Organizația menționată desfășoară o activitate în scopul identificării nevoilor și metodelor propriu-zise de modernizare, armonizare și de coordonare a reglementărilor de drept privat, în special de drept comercial, din diferite sisteme de drept. Această activitate se desfășoară (și) prin emiterea de reguli de drept uniform. Aceste reguli sunt transpuse, preponderent, în convenții internaționale. Așa-numitele “mijloace alternative” utilizate în scopul mai sus-menționat includ legi-model sau ghiduri juridice în versiune contractuală sau legală. Mai pot include instrumentul denumit “Principii” care conține așa-numitele standarde de tip “soft law”. Instrumentul în discuție nu are caracter juridic general-obligatoriu. Constituie un exemplu relevant instrumentul denumit “Principiile UNIDROIT privind contractele comerciale internaționale”. Instrumentul internațional evidențiat nu a fost destinat unificării reglementărilor existente din sistemele de drept național; respectivul instrument, denumit “Principii”, constituie sau/și conține (și) o codificare descriptivă a principiilor generale subsumabile teoriei generale a contractului comercial internațional.

5. Concepția cursului universitar

Actualmente, este în desfășurare procesul de elaborare a regimului de drept uniform privind comerțul global. Scrierea unui curs de drept internațional - cu privire numai asupra comerțului, nu putea face abstracție de stadiul sus-menționatului proces. În plus, scrierea acestui curs nu putea face abstracție de stadiul codificării descriptive a principiilor generale subsumabile teoriei generale a contractului comercial internațional.

6. Scopul cursului universitar

A. Scopul în discuție constă în familiarizarea studenților cu regimul de drept uniform privind comerțul global. Acest regim, denumit în continuare “dreptul uniform al comerțului global”, este prezentat numai în lumina unei optici de maximă generalizare.

Sunt evidențiate exclusiv standardele oficiale create sub egida organizațiilor internaționale cu caracter universal sau cu vocație universală. Este vorba numai despre Națiunile Unite (ONU), Conferința de drept internațional privat de la Haga (HCCH), Institutul

Internațional pentru Unificarea Dreptului Privat (UNIDROIT). Pe alocuri, poate fi menționată activitatea de codificare non-oficială desfășurată de structuri internaționale private.

În lumina opticii de maximă generalizare, sunt evidențiate selectiv:

(i) instrumente relevante cu caracter juridic general-obligatoriu (tratate/convenții multilaterale), care își îndeplinesc misiunea de uniformizare oficială pe cea mai largă scară geografică. Respectivul instrumente conțin standarde oficiale de tip “hard law” și își îndeplinesc sus-menționata misiune prin faptul că sunt expresia unui drept unificat.

(ii) instrumente relevante fără caracter juridic general-obligatoriu (Legi-Model, “Principii”), care îndeplinesc misiunea atât de uniformizare oficială pe cea mai largă scară geografică, cât și de codificare descriptivă a principiilor generale subsumabile teoriei generale a contractului comercial internațional. Respectivul instrumente conțin standarde oficiale de tip “soft law”; în plus, aceste instrumente își îndeplinesc sus-menționata misiune prin faptul că influențează, sau au vocație de a influența, concepția de redactare și/sau de modificare a reglementărilor de drept intern sau local.

B. Este evidențiată standardizarea oficială relevantă referitoare la:

- (i) soluționarea litigiilor prin procedura arbitrală și
- (ii) dreptul contractual conflictual și
- (iii) dreptul contractual substanțial.

În domeniul dreptului contractual substanțial, sunt evidențiate standardizările în versiune generală și specială. Cu privire la versiunea specială, sunt menționate, numai selectiv, o serie de standardizări oficiale relevante referitoare la vânzarea de mărfuri și operațiunile conexe, finanțarea comerțului global, transportul de mărfuri pe mare. Etapa lucrărilor pregătitoare dezvăluie principiile care au fundamentat redactarea propriu-zisă a conceptelor de drept uniform; acolo unde s-a considerat potrivit, respectivele concepte sunt evidențiate (și) în contextul desfășurării dinamice a etapei lucrărilor pregătitoare. Această etapă constituie așa-numitul “laborator viu” al creării conceptelor juridice. Așa fiind, o lectură vie și dinamică a acestui curs implică o consultare prealabilă, dar obligatorie a paginilor de web ale sus-menționatei organizații internaționale.

Standardizările oficiale se află în stadii evolutive diferite. Aceste stadii corespund gradelor diferite de realizare a compromisului în cadrul procesului de negociere a textului de drept internațional. Acest compromis s-a realizat, preponderent, prin:

- (i) instrumentul denumit "Lege-Model" - în ipoteza standardizării oficiale a soluționării litigiilor prin procedura arbitrală,
- (ii) instrumentul denumit "Principii" - în ipoteza standardizării oficiale a dreptului contractual conflictual,
- (iii) instrumentul denumit "Principii" - în ipoteza standardizării oficiale a dreptului contractual substanțial (versiunea generală),
- (iv) instrumentul denumit "Convenție" (tratat multilateral) - în ipoteza standardizării oficiale a dreptului contractual substanțial (versiunea specială).

7. Misiunea cursului universitar

Aceasta implică transmiterea ideilor evidențiate mai jos. Comerțul este, cu adevărat, internațional:

- (i) dacă are o legătură semnificativă cu mai mult decât un singur stat, și
- (ii) dacă este guvernat de un regim de drept uniform care constituie o autentică reglementare internațională și autonomă față de orice sistem de drept intern sau local.

Această din urmă idee poate fi dezvoltată, după cum urmează. Comerțul internațional este guvernat de regimul de drept uniform fie direct, prin mecanismul tratatelor (convențiilor multilaterale), fie indirect, prin mecanismul "Legilor-Model". În versiunea guvernării directe, dreptul uniform își găsește desăvârșirea în versiunea regimului de drept unificat. Guvernarea indirectă a comerțului internațional se poate realiza și prin regimul de codificare descriptivă a principiilor generale subsumabile teoriei generale a contractului comercial internațional.

Reglementarea comerțului este, cu adevărat, internațională și autonomă față de orice sistem de drept intern:

- (i) dacă negocierea textului acesteia s-a desfășurat cu participare internațională și sub egida unei instituții internaționale interguvernamentale, și
- (ii) dacă specificul, scopul și misiunea reglementării sunt internaționale, și
- (iii) dacă destinatarii reglementării sunt internaționali prin însăși activitatea proprie desfășurată în domeniul comerțului.

Secțiunea 2. Izvoarele dreptului uniform al comerțului global

Repere concrete:

www.uncitral.un.org, www.unidroit.org, www.hcch.net

1. Dreptul uniform al comerțului global - veritabil drept internațional, nu poate avea decât izvoare internaționale. În lumina art. 38 din Statutul Curții Internaționale de Justiție, izvoarele dreptului internațional pot fi clasificate în principale (tratatul și cutuma (uzanță normativă)) și subsidiare. Izvoarele subsidiare cuprind, principiile (generale) de drept recunoscute de națiunile civilizate, hotărârile judecătorești și doctrina celor mai calificați specialiști în drept public ai diferitelor națiuni (mijloace auxiliare de determinare a regulilor de drept), precum și echitatea. Aceste izvoare au fost examinate, pe larg, în cadrul disciplinei denumite "drept internațional public". Așa fiind, ne limităm la menționarea succintă a unor aspecte de interes pentru dreptul uniform al comerțului global. Aceste aspecte implică referirea la convenții multilaterale, la cutumă, precum și la principiile (generale) de drept recunoscute de națiunile civilizate.

2. Convențiile multilaterale

Convențiile multilaterale constituie un vehicul frecvent utilizat în scopul uniformizării oficiale, pe scara cea mai largă, a reglementărilor locale din domeniul comerțului. Aceste convenții pot formula norme uniforme de drept conflictual și de drept material.

A. În materie de drept conflictual contractual, menționăm, exemplificativ:

- (i) Convenția de la Haga privind legea aplicabilă contractelor de intermediere și reprezentării (14 martie 1978),
- (ii) Convenția de la Haga privind legea aplicabilă vânzărilor cu caracter internațional de bunuri mobile corporale (15 iunie 1955).

B. În materie de drept material contractual, menționăm, exemplificativ:

- (i) Convenția Națiunilor Unite privind vânzarea internațională de mărfuri (Viena, 1980),
- (ii) Convenția Națiunilor Unite privind prescripția în materie de vânzare internațională de mărfuri (New York, 1974, cu modificările adoptate în 1980),
- (iii) Convenția Națiunilor Unite privind cesiunea de creanțe în comerțul internațional (New York, 2001),

(iv) Convenția Națiunilor Unite privind transportul de mărfuri pe mare (Hamburg, 1978).

3. Cutuma

Cutuma își are originea într-o jurisprudență bine conturată, inclusiv temporalmente [practică (relativ) de lungă durată]; în plus, aplicarea cutumei nu este limitată geografic. Părțile contractante pot deroga numai de la cutuma care are o funcție normativă supletivă. Derogarea nu este permisă de la cutuma care constituie o uzanță normativă imperativă. De exemplu, dispozițiile legale imperative pot efectua o trimitere la uzanțele dintr-un port maritim. Acestea din urmă – completând conținutul respectivelor dispoziții, nu pot fi înlăturate de la aplicare.

4. Principiile (generale) de drept recunoscute de națiunile civilizate

Principiile (generale) de drept recunoscute de națiunile civilizate constituie sinteza de maximă generalitate a ideilor de bază acceptate de toate sistemele de drept local. Aceste idei - neconsacrate sau consacrate în conținutul normelor de drept pozitiv local, constituie așa-numitul “nucleu comun și dur” al eșafodajului juridic al națiunilor civilizate. Actualmente, standardizarea principiilor generale de drept s-a produs la nivelul dreptului conflictual (Autonomia de voință), precum și la nivelul dreptului material contractual general. Această standardizare s-a efectuat prin instrumente denumite “Principii” și care nu au valoare juridică general-obligatorie. Instrumentele denumite “Principiile de la Haga” și “Principiile UNIDROIT” constituie exemple demne de luat în seamă. De exemplu, art. 1.1 (Libertatea contractuală), 1.7 (Buna-credință) din instrumentul denumit “Principiile UNIDROIT” conțin reguli generale ale dreptului contractual comercial internațional. Acestea din urmă sunt veritabile principii (generale) de drept recunoscute de națiunile civilizate în domeniul teoriei generale a contractului comercial internațional. Aceasta nu înseamnă că instrumentele denumite “Principii” enunță - în temeiul funcției descriptive, numai principii (generale) de drept recunoscute de națiunile civilizate și care sunt subsumabile așa-numitului concept de “nucleu comun”. Instrumentul denumit “Principiile UNIDROIT” conține, într-o proporție covârșitoare, reguli de drept detaliate și operative; de exemplu, regulile referitoare la nulitatea contractului pentru motivul erorii, sau regulile referitoare la hardship.

Partea a II-a Standardizarea internațională în materia soluționării litigiilor

CAPITOL UNIC Legea-Model UNCITRAL cu privire la arbitrajul comercial internațional (1985, cu modificările adoptate în 2006)

Secțiunea 1. Introducere	15
Secțiunea 2. Domeniul substanțial și teritorial de aplicare.	
Alte chestiuni generale	16
Secțiunea 3. Convenția arbitrală	23
Secțiunea 4. Panelul sau completul arbitral	30
Secțiunea 5. Jurisdicția tribunalului arbitral	47
Secțiunea 6. Desfășurarea procedurii arbitrale	63
Secțiunea 7. Pronunțarea hotărârii și închiderea sau încetarea procedurii arbitrale	77
Secțiunea 8. Calea de atac a hotărârii arbitrale	91
Secțiunea 9. Recunoașterea și executarea silită a hotărârilor arbitrale	96